

Parkroute

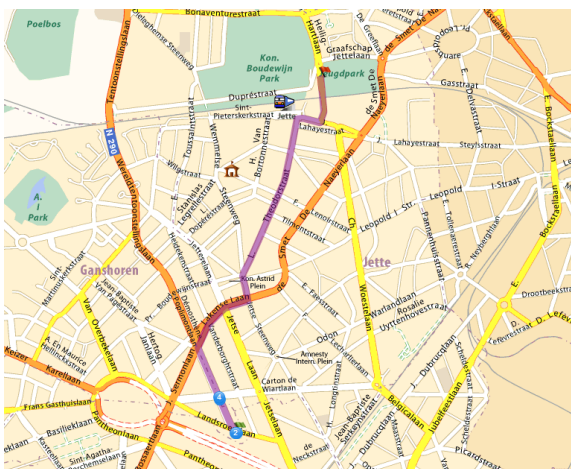
Deze fietstocht van 23 kilometer met startpunt aan de Basiliek van Koekelberg voert u langs de mooiste parken en bossen in Noord-West Brussel. Tijdens deze fietstocht zal u ongetwijfeld enkele prachtige onbekende stukken natuur ontdekken!

1. Elisabethpark

Het Elisabethpark is gelegen op het plateau van Koekelberg en ligt gespreid over de gemeenten Koekelberg en Ganshoren.

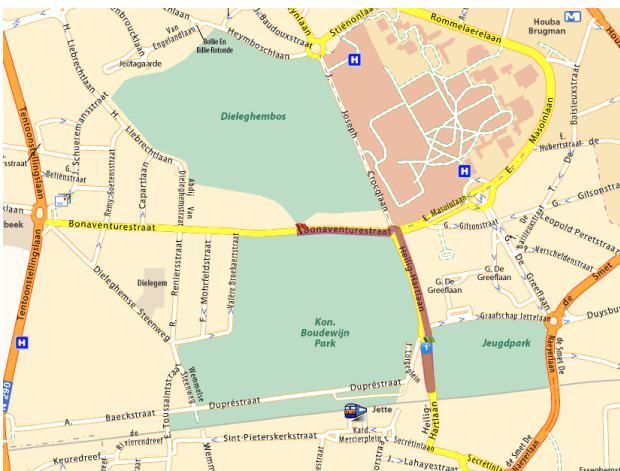
De longitudinale lijn van het park neemt de vorm aan van het Koninklijke Monogram van Leopold II. Langs de kant van de Pantheonlaan is het park afgeboord door Esdoorns, aan de andere kant door prachtige platanen.

2. Jeugdspark

Zoals de naam al laat vermoeden, is dit park vooral afgestemd op de jongeren. Men vindt er allerlei sportfaciliteiten terug, zoals het mini-golfterrein, de tennis-, basketbal- en voetbalterreinen, omheinde banen voor de skateboarders en in-lineskaters. Ook de mindervalide jongeren kunnen in het Jeugdspark terecht.

Verschillende renovatiefases fristen het hele park op. Er is nu meer licht, een betere zichtbaarheid en aantrekkingspolen voor de verschillende parkbezoekers door het creëren van verschillende zones in het park (rustzones, speelzones, sportzones...). Er werden nieuwe bomen aangeplant en bloemperken aangelegd.

3. Koning Boudewijnpark

Voor 1958 was de zone ten noordoosten van Brussel nog grotendeels een landelijk gebied met grote boerderijen en enkele kleine landbouwbedrijven die men via paden en onverharde wegen langs bossen, velden en weiden kon bereiken. Alle mensen kenden er elkaar en er heerste een zekere dorpsfeer. Het hedendaagse leven introduceerde stedelijke activiteiten en het menselijk karakter ging verloren in een anoniem agglomeraat. De band tussen mens en natuur stond op het punt te worden verbroken, maar dankzij de aanleg van het Koning Boudewijnpark kon dit in grote mate worden verhinderd.

In het 103 hectaren grote Koning Boudewijnpark krijgt de bevolking uit de buurt en andere gemeenten de gelegenheid om zich te ontspannen in een aangename en harmonische omgeving. Daar ging echter heel wat voorbereidend werk aan vooraf. Zo kocht het Brussels Gewest in 1978 alle terreinen en werd van start gegaan met de aanleg in drie fasen. De eerste fase had betrekking op het park van het Heilig-Hart, de tweede op de verlening ervan en de derde - meest ingewikkelde - fase had betrekking op het moeras van Jette-Ganshoren. Toen werd eveneens de Normandische chalet van het Laarbeekbos in ere hersteld. Stilaan groeide het Koning Boudewijnpark uit tot zoals we het vandaag de dag kennen, een schitterend groene plek op enkele stappen van onze hoofdstad.

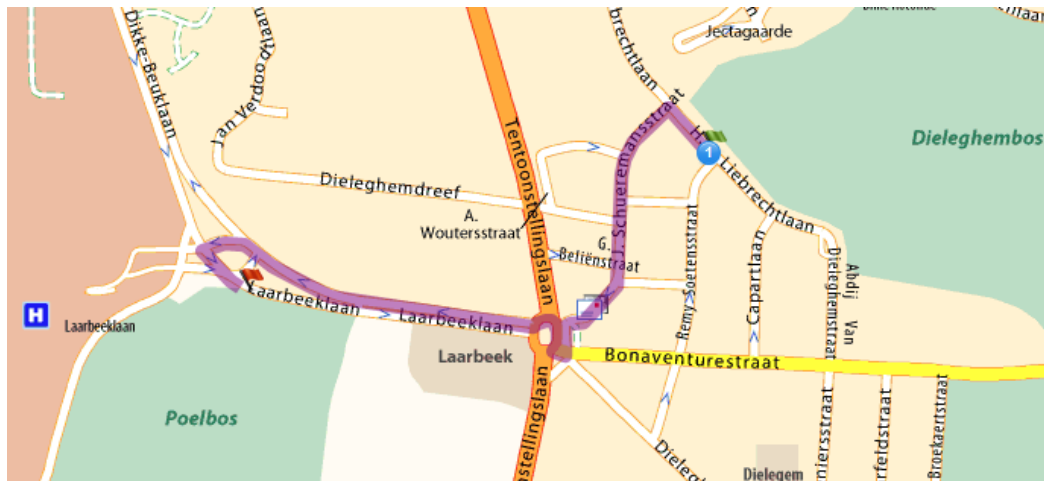
4. Dielegembos

Het meer dan 9 hectaren grote, langs de Bonaventurestraat gelegen, Dielegembos verving in de 19de eeuw het Elsenbos en werd in 1952 aan de gemeente Jette verkocht. De lage en vochtige gedeelten zijn er met elzen en populieren bebost, terwijl hazelaars en andere bomen in het bos werden aangeplant. De centrale laan, en de hoger gelegen en drogere gedeelten, werden met beuken bebost.

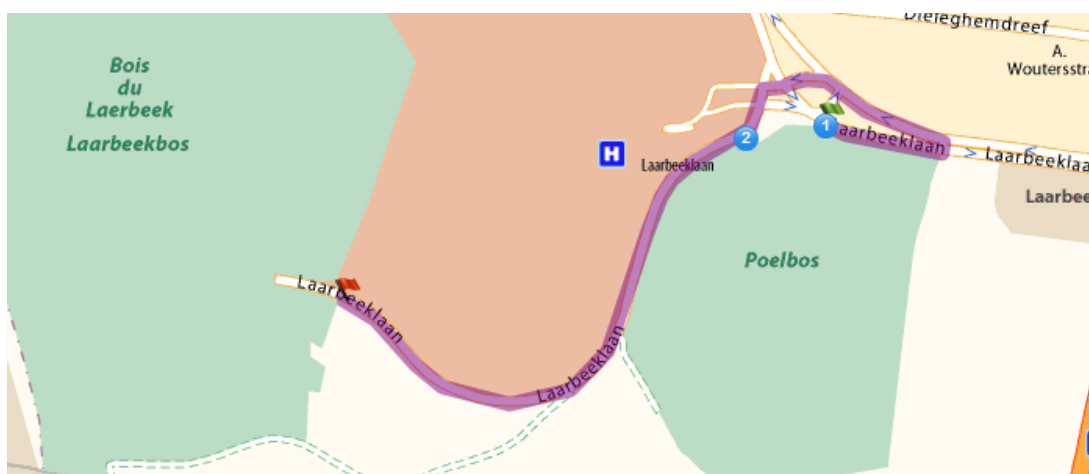
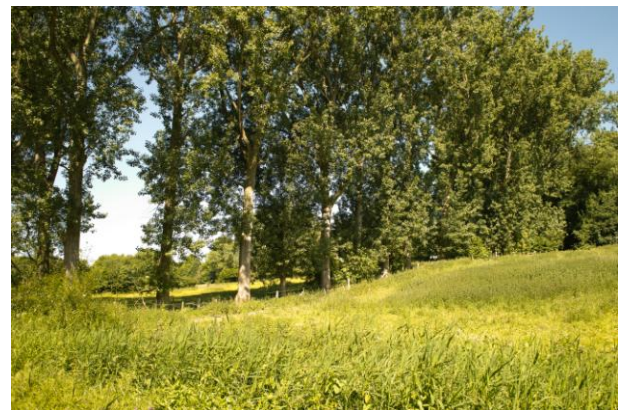
5. Kasteel van Dielegem

6. Poelbos

Het Poelbos is het recentste, en met zijn 8 hectaren het kleinste van de drie bossen in Jette. Dit natuureservaat werd in 1964 verworven door de gemeente Jette en in 1976 tot beschermd landschap verklaard. Het Poelbos werd daarna verder aangelegd en in 1978 officieel geopend. Sindsdien komen vooral natuurliefhebbers en wetenschapsbeoefenaars zoals ornithologen - omwille van de vele nestbouwende vogels - er ruimschoots aan hun trekken.

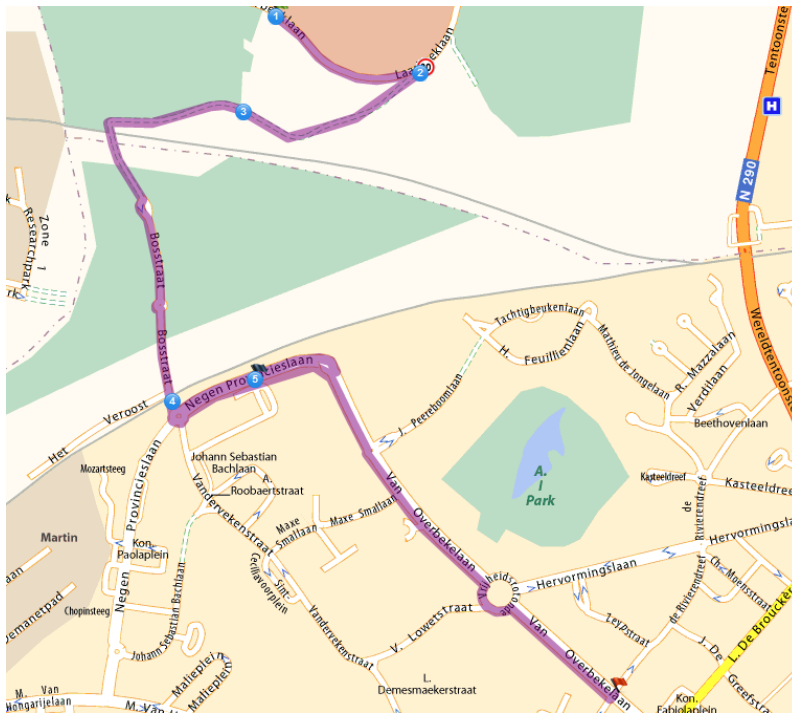

7. Laarbeekbos

Het derde Jetse bos is het 33 hectaren grote Laarbeekbos. Tijdens de Tweede Wereldoorlog bezetten de Duitsers er afwisselend met de Britten de Normandische chalet. Tegenwoordig is dit prachtige beukenbos eigendom van het Brussels gewest en wordt het beheerd door de dienst Water en Bossen.

8. Albert I Park

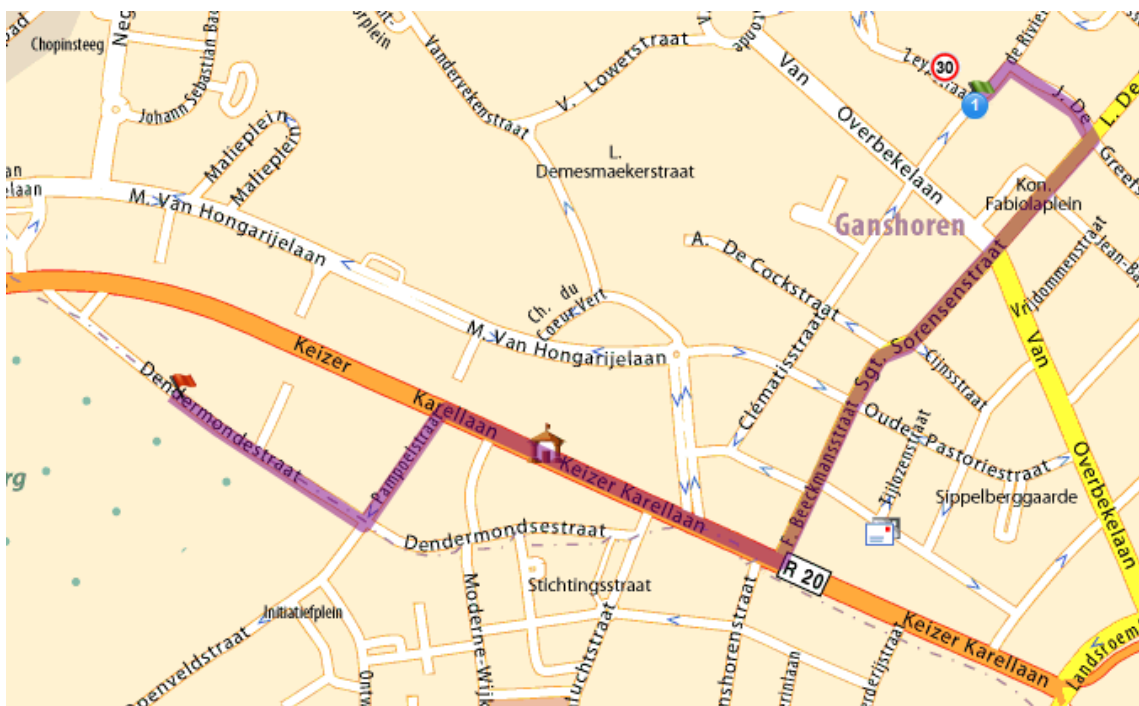
9. Kasteel ter Rivieren

Het Kasteel ter Rivieren is prachtig gelegen in een park van 10 hectare. Het werd in verschillende fases gebouwd van de XIIe tot de XIXe eeuw.

Sinds 1983 zijn het kasteel en het park beschermd als de enige middeleeuwse vesting van feodale stijl in Brussel-Hoofdstad. In de XIIe eeuw stond hier een versterkte verdedigingsstoren. De naam van het kasteel komt van de echtgenoot van de erfgename van de familie Clutinck, rijke industriëlen en eigenaars van het kasteel: Charles de Rivieren d'Arshot.

In de loop van de jaren verandert het Kasteel ter Rivieren verschillende keren van eigenaar, om in 1705 eigendom te worden van de kleinzoon van Gérard-François-Balthasar de Villegas. Tot aan de recente verkoop van het kasteel in 1973 blijft het eigendom van de familie Villegas de Saint Pierre Jette.

Vandaag kan het kasteel gehuurd worden voor seminars, conferenties, recepties, tentoonstellingen...

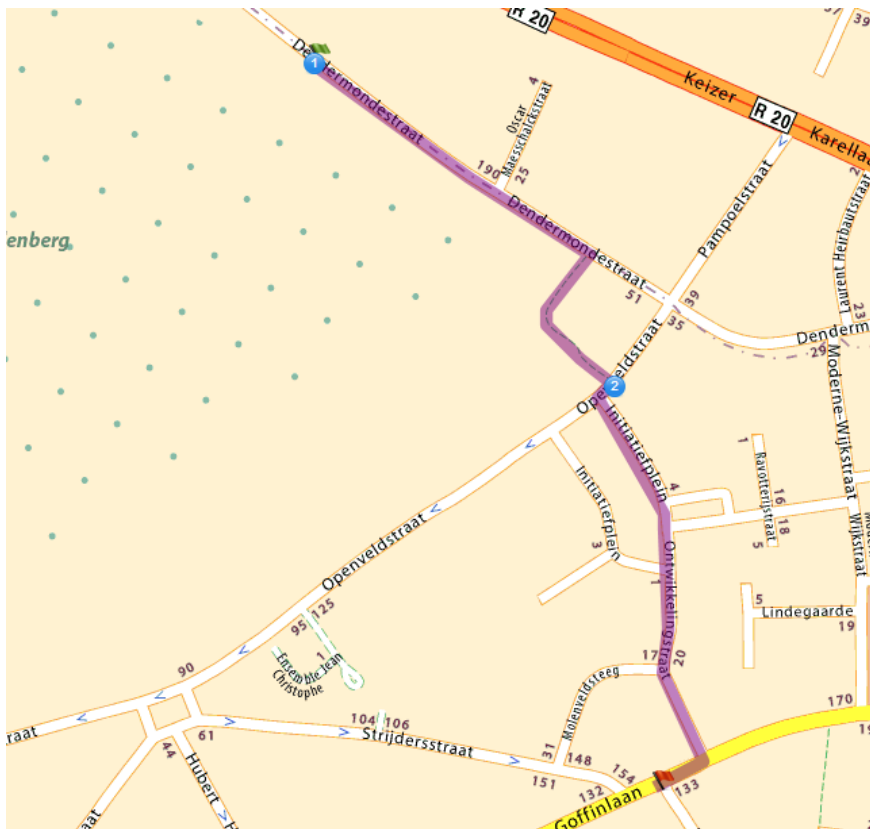

10. Zavelenberg

De Zavelenberg in Sint-Agatha-Berchem is een overblijfsel van agrarisch gebied in Brussel. Het behield zijn oude structuur met hagen, afsluitingen en boomgroepjes. De ongelijke topografie van de Zavelenberg is een gevolg van de uitbating van de groeve van kalksteen die het landschap in de middeleeuwen sterk doorgroefde. Het hoogste punt van de Zavelenberg is een ronde beboste heuvel die vroeger ten onrechte 'den Romeinen graf' werd genoemd. De snelle verstedelijking van Sint-Agatha-Berchem en Ganshoren na de aanleg van de Keizer Karellaan betekende een forse verkleining van het gebied van de Zavelenberg, dat zo ook definitief in tweeën werd gesneden. Van het oorspronkelijke landbouwgebied blijft nog een stuk van 16 hectare over. In de weiden van de Zavelenberg grazen nu de runderen van de laatste landbouwer in Brussel. Een dreef witte kastanjelaars leidde vroeger naar de kasteelhoeve die in de jaren 1950 werd afgebroken. De Zavelenberg vormt sinds 1989 een beschermd landschap en sinds 1992 een gewestelijk natuureservaat.

De Zavelenberg is ongetwijfeld vooral interessant voor zijn landschap maar is ook ecologisch van belang. De groenblijvende hagen, de droge en vochtige weilanden, het bos en de groepen populieren vormen kostbare biotopen voor fauna en flora. Er zijn bijvoorbeeld heel veel hazen op het terrein, maar ook een groot aantal vogels en amfibieën. Op de hellingen groeit de groene helleborus, een heel zeldzame plant in Brussel, die alleen hier voorkomt. Door de aanwezigheid van kalk in de bodem, vindt men er in de lente ook overvloedig veel daslook. Onder de oudere populieren, in de kuil aan de voet van de helling, groeien bosanemonen, bosjes speenkruid, gevlekte aronskelken en wespenorchis.

11. De Mulderpark

In 1982, bij het opbouwen van de wijk Katteput, werd hier een klein parkje aangelegd, met toegang vanaf de Josse Goffinlaan. De benaming dateert van 1983, ter herinnering aan een belangrijke grondeigenaar, Jean De Mulder. Hij stierf in 1964 en schonk de gemeente een aanzienlijk erfgoed op deze plaats. De bewoners van de wijk dienden een aanvraag in bij de gemeente voor het geven van een andere, meer dichtertelijke benaming (Muzenpark, Dichterspark...). Maar de aanvraag had geen gunstig gevolg en de naam De Mulderpark bleef bewaard.

Bron: <http://achtenberg.vgc.be/Straatnamen.htm>

12. Wilderbos / Koninckxbos

In het noordwesten van Brussel, in Sint-Agatha-Berchem, vormt het Wilderbos, met zijn uitgestrekte zachtglooiende bossen, zijn weiden, vennen, vijver, boomgaard en moestuintjes, een groene enclave in een residentiële wijk. Het is een prachtig terrein van 8,22 hectare waar heel wat te beleven valt.

De geschiedenis van dit terrein gaat terug tot de middeleeuwen. Het zou deel hebben uitgemaakt van het domein 'Hof Ter Wilt', dat in teksten van de dertiende eeuw staat vermeld. Waarschijnlijk werd er in de vijftiende eeuw steen ontgonnen. Het uitgesproken reliëf van het bos lijkt daarop te wijzen.

Bovendien was Berchem in die tijd gekend voor deze industrie. De geschriften uit de zestiende eeuw vermelden een kasteel met een bos eromheen. In de achttiende eeuw staat op de beroemde Ferraris-kaart een ontgonnen heuvel met hoogstambomen op de hellingen, omgeven door moerasachtig weiland. Het is heel duidelijk dat het bos werd ontgonnen.

Tijdens de Franse revolutie werd het kasteel met de grond gelijk gemaakt en daarna werd het een landgoed van de familie Koninckx die er een villa bouwde. Van daar komt de tweede naam voor het Wilderbos: 'Koninckxbos'. Het terrein werd stap voor stap aangelegd als een Engelse landschapstuin, met grote bomen, boomgaarden en weiden.

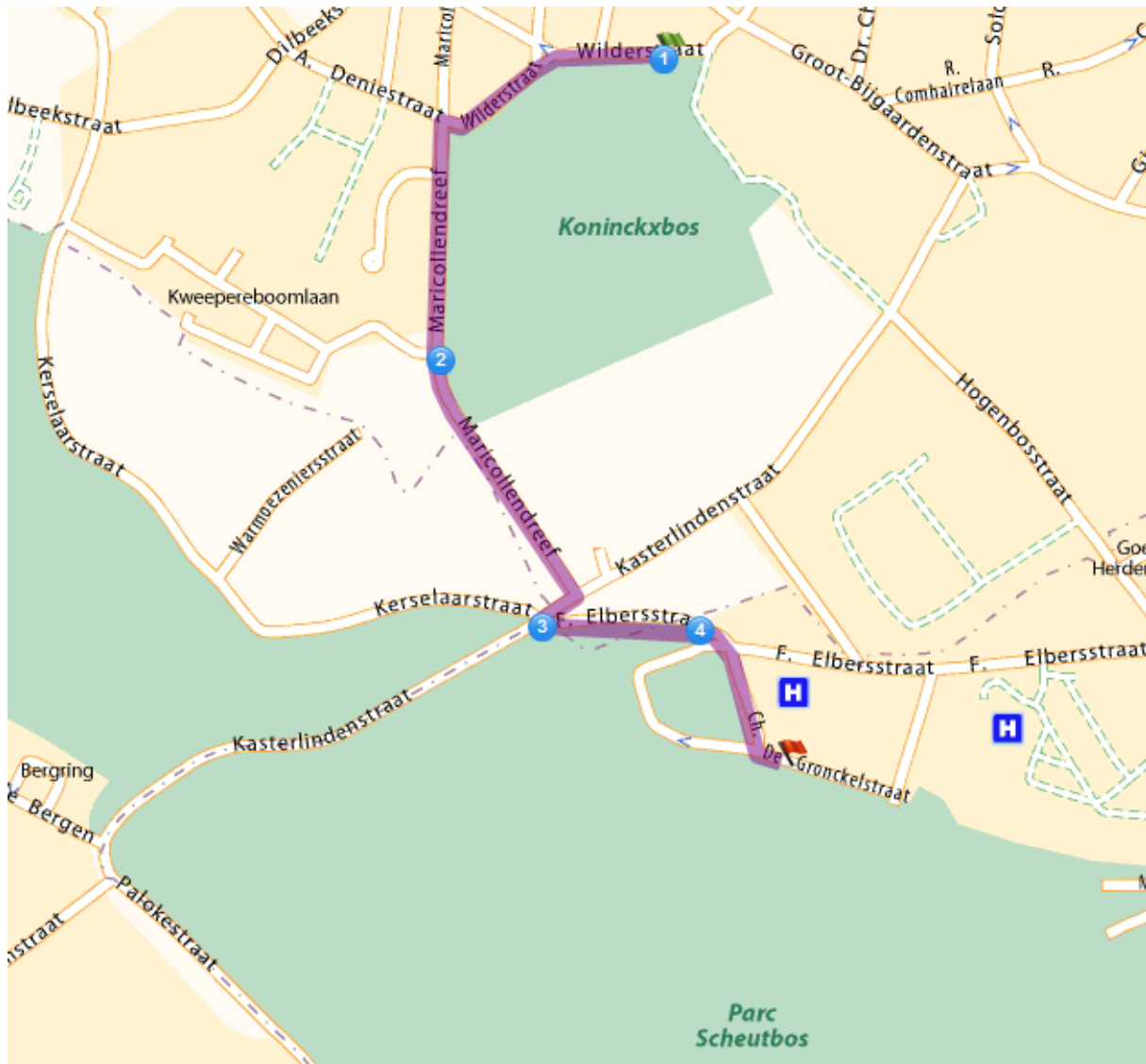
Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het bos een tweede keer gekapt. Dit keer om er stookhout te ontginnen. Onder druk van de verstedelijking werd het daarna verkaveld. Maar een deel blijft toch gespaard als domein. Het werd aan zijn lot overgelaten en groeit op natuurlijke wijze weer aan, met een dichte en gediversifieerde vegetatie.

Leefmilieu Brussel - BIM richt het domein opnieuw in tussen 1994 en 1995, en maakt er een halfnatuurlijk openbaar park van.

Het Wilderbos is in de eerste plaats een beboste heuvel met op de top een plateau. Daar groeit een typisch Brabantse bosvegetatie. Het bos heroverde stap voor stap het terrein. Het vormt nu een dicht en gediversifieerd kreupelbos met bomen (gewone esdoorns, essen, beuken, olmen, kastanjelaars en meidoorn) die al een mooie hoogte hebben bereikt. Vlak bij het kerkhof en de Maricollendreef is het bos recenter, omdat het een reeks olmen vervangt die bezweken aan een epidemie. Hier staan canadapopulieren, wilgen, ligusters en appelaars.

In het laaggelegen deel – met toegang via glooiende paden – verandert het decor: de Parucqbeek, kleine beekjes, vennen, een vijver en kleine groepjes bomen geven vorm aan het landschap met de typische vegetatie voor vochtige bodems.
In het noordwesten van het terrein is een zone gereserveerd voor stadstuinjes. In het zuidoosten werd een weide beplant met fruitbomen.

Bron: http://documentatie.leefmilieubrussel.be/documents/IF_EV_Parcs_Wilderbos_NL.PDF

13. Scheutbospark

Met zijn weiden, kreupelbos, boomgroepjes, struiken en riviertjes, herinnert het gebied van het Scheutbos aan het vroegere platteluandschap van de rand rond Brussel. Het ligt in het uiterste westen van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, aan de rand van het Brusselse Gewest. Vandaag vormt het de overgang in landschap tussen de agglomeratie met zijn hoge torengebouwen en het Brabantse platteland. Het park is 50 hectare groot en wordt beheerd door Leefmilieu Brussel.

Oorspronkelijk was het Scheutbosgebied, zoals een groot deel van Brabant, begroeid met een

reusachtig steenkoolbos. De ontginning begon in de achtste eeuw en 400 jaar later was bijna de hele zone ontbost om ze te gebruiken als landbouwgrond. Een aantal boerderijen, zoals die van Moortebeek en Ravensteen, hingen af van het feodale hof van Brabant en staan vermeld in de documenten van die periode. Het gebied is ook gekend omdat er in de middeleeuwen een belangrijke veldslag plaatsvond: de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male, maakte aanspraak op een deel van Brabant en verpletterde er op 17 augustus 1356 de Brusselse troepen.

En het landschap? De Ferrariskaart toont dat het Scheutbos in 1775 een geheel was van bossen (in het noorden), landbouwgronden, vijvers (in het diepste punt van de vallei) en vochtige weiden. Twee riviertjes doorkruisen dit heuvelachtige terrein: de Maalbeek die van west naar oost stroomt, en de Leibeek die er ontspringt.

De verstedelijking van het gebied begon in de negentiende eeuw. De bossen verdwenen een voor een, de vijvers werden drooggelegd, de vochtige gronden gedraineerd en er kwamen wegen. Bij het begin van de twintigste eeuw werden de landbouwgronden, die vroeger in de alluviale valleibodem lagen, verplaatst naar de hellingen. De Leibeek droogde uit als gevolg van de aanleg van de Mettewie- en Machtenslaan. Daarna versnelde de verstedelijking: op het terrein verschenen een rusthuis, de 'Cité joyeuse', het atheneum van Molenbeek en grote torengedebouwen met appartementen. Als het plan van aanleg voor die sector in 1990 niet herzien was, zou het Scheutbos nu volledig verdwenen zijn.

Vandaag is het gebied opgedeeld in twee duidelijk gescheiden sectoren: een gewestpark van zes hectare dat tussen 1993 en 1995 werd aangelegd en een halfnatuurlijk gebied dat in 1997 werd geklasseerd.

Het halfnatuurlijke Scheutbos strekt zich uit over een heuvelachtig plateau dat wordt doorkruist door twee riviertjes (Maalbeek en Leibeek) en twee buurtwegen (Nesteling- en De Raedtstraat). Omdat het zo hoog ligt, biedt het mooie vergezichten over de stad. Het heeft ook alle kenmerken van het typisch landelijke karakter van het Pajottenland.

Verschillende biotopen vloeien er samen :

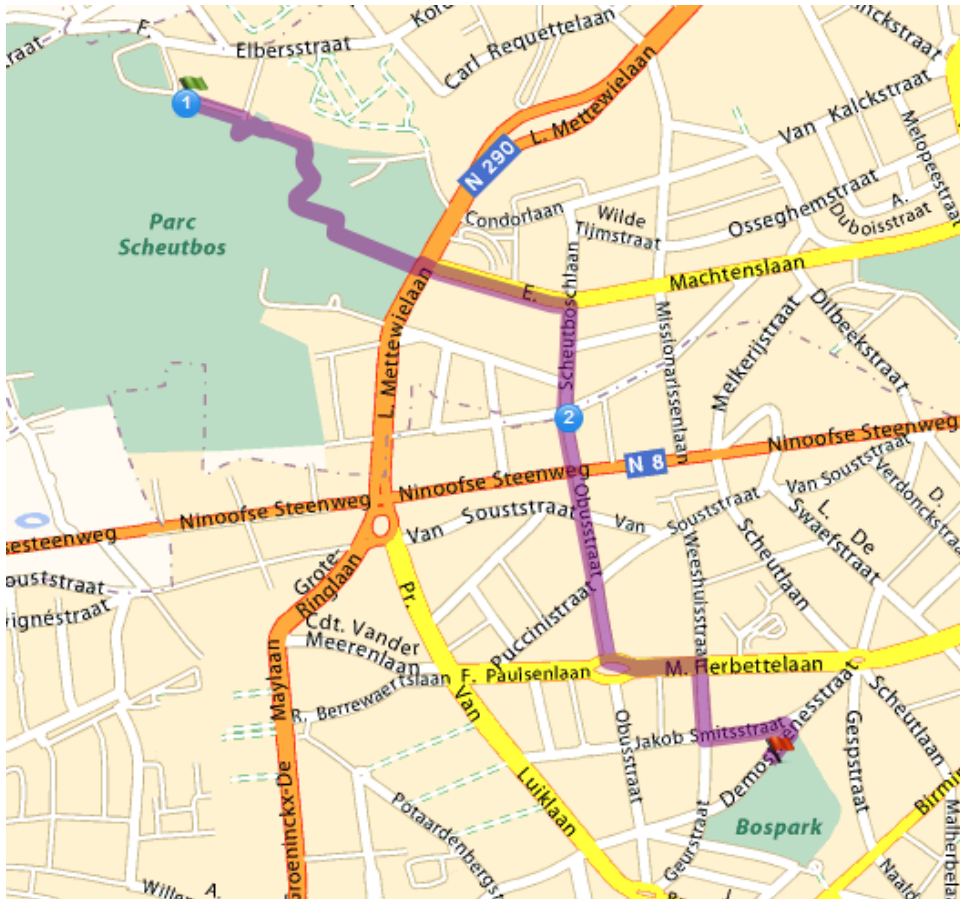
- Weiden met runderen beslaan ongeveer 70% van de oppervlakte van het Scheutbos. Omdat ze intensief worden begraaasd, vind je er weinig bloemen (madeliefjes, boterbloemen, muur, enz.).
- Bospartijen bestaan vooral uit wilgen (schiët- en katwilg) in de Maalbeekvallei en restanten van een gemengd eiken- en beukenbos, dat in het begin van de twintigste eeuw werd aangeplant.
- Braaklanden met heesters en braambosjes zijn heel interessant uit ecologisch oogpunt en voor de natuurlijke evolutie waarvan ze getuigen.
- Een rietveld van ongeveer 2 hectare ligt in het zuidoosten, in de Maalbeekvallei. Het bestaat hoofdzakelijk uit riet en moeraszegge, maar er groeit ook harig wilgenroosje, berenklauw, haagwinde, enz. De gele iris, de bloem die symbool staat voor Brussel, komt er ook veel voor.
- De poel in het noorden dient als waterbron voor de runderen die in de omliggende weiden grazen.
- Er is ook een groot geheel (ongeveer 2 hectare) met 'wilde' moestuintjes achter de Menuetstraat in het zuidelijke deel van het terrein.

De Groene Wandeling loopt door het Scheutbos en maakt daarbij gebruik van de buurtwegen.

De 'Amis du Scheutbos' maakten een inventaris van de fauna en flora van het geklasseerde gebied. Ze bevestigen daarin de aanwezigheid van meer dan 300 bloeiende planten, 87 paddenstoelvariëteiten, 66 soorten bomen en struiken, 30 vlinders en 120 verschillende insecten. Bijna 90 vogelsoorten bouwen hun nesten in het Scheutbos of maken er een tussenstop bij hun grote migratiereizen. Vogels die er het meest voorkomen zijn: heggemus, wilde eend, zwarte kraai, spreeuw, koolmees en winterkoninkje. Maar u moet niet opschrikken als u er ook andere soorten opmerkt, zoals waterkippen, patrijzen, piepers, witstaarten, sperwers en torenvalken.

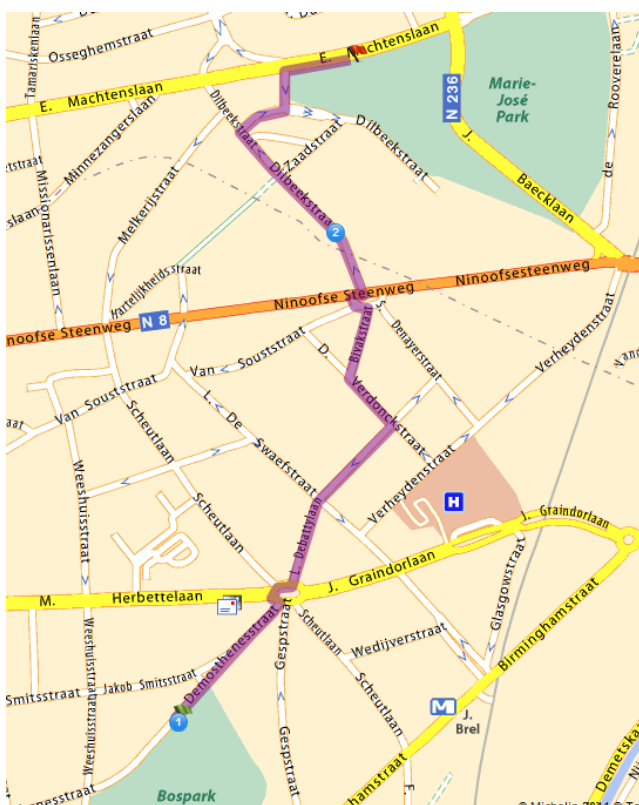
Het kleinste knaagdier in Europa, de dwergmuis, huist in het rietveld. Andere zoogdieren die op het terrein werden opgemerkt (een tiental) zijn vooral knaagdieren (woel-, bos- en spitsmuizen, hazen, enz.), maar u vindt er ook wezels en vossen. Het deel van het gebied dat op dit ogenblik de meeste botanische interesse wegdraagt, is de oude stortplaats voor inerte afvalstoffen, waar vooral grond terecht kwam die werd uitgegraven voor de aanleg van de Leopold II-laan. Op dit relatief arme, omwoelde terrein groeit vandaag een veelheid van bloemen die u alleen maar in het Scheutbos aantreft.

Bron: http://documentation.bruxellesenvironnement.be/documents/IF_EV_Parcs_Scheutbos_NL.PDF

14. Bospark

In 2008 werd dit park helemaal gerenoveerd. Er werden houten speeltuigen voor de kinderen geïnstalleerd en de grenzen van het park werden hertekend.

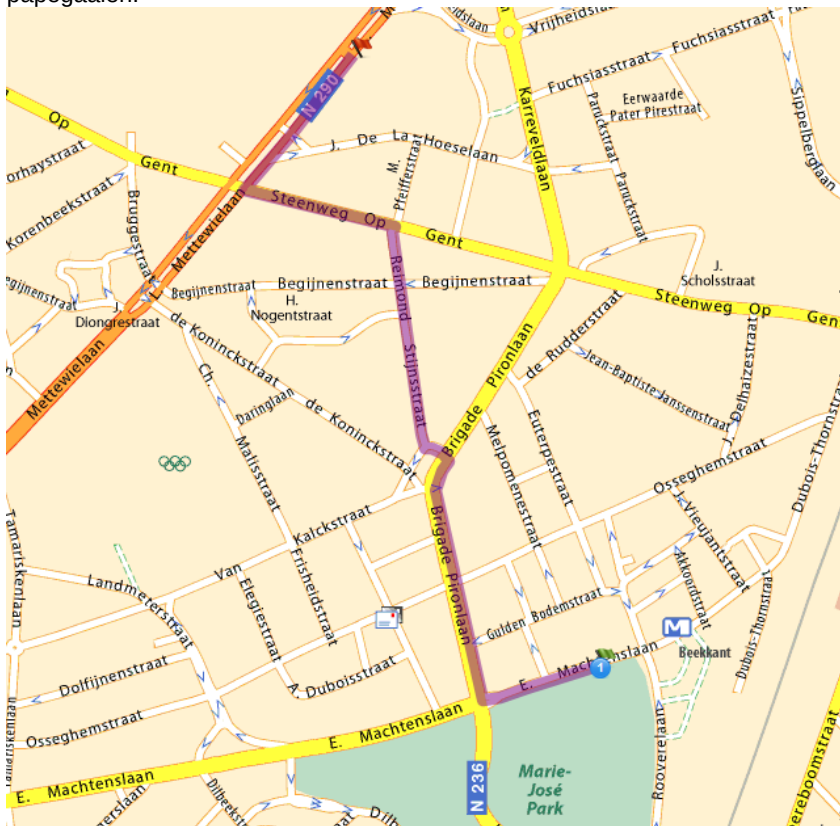

15. AlbertPark

Het Albert Park is een voortzetting van het Marie-Josépark en werd beschermd door de gemeente als groene ruimte.

16. Marie-José Park

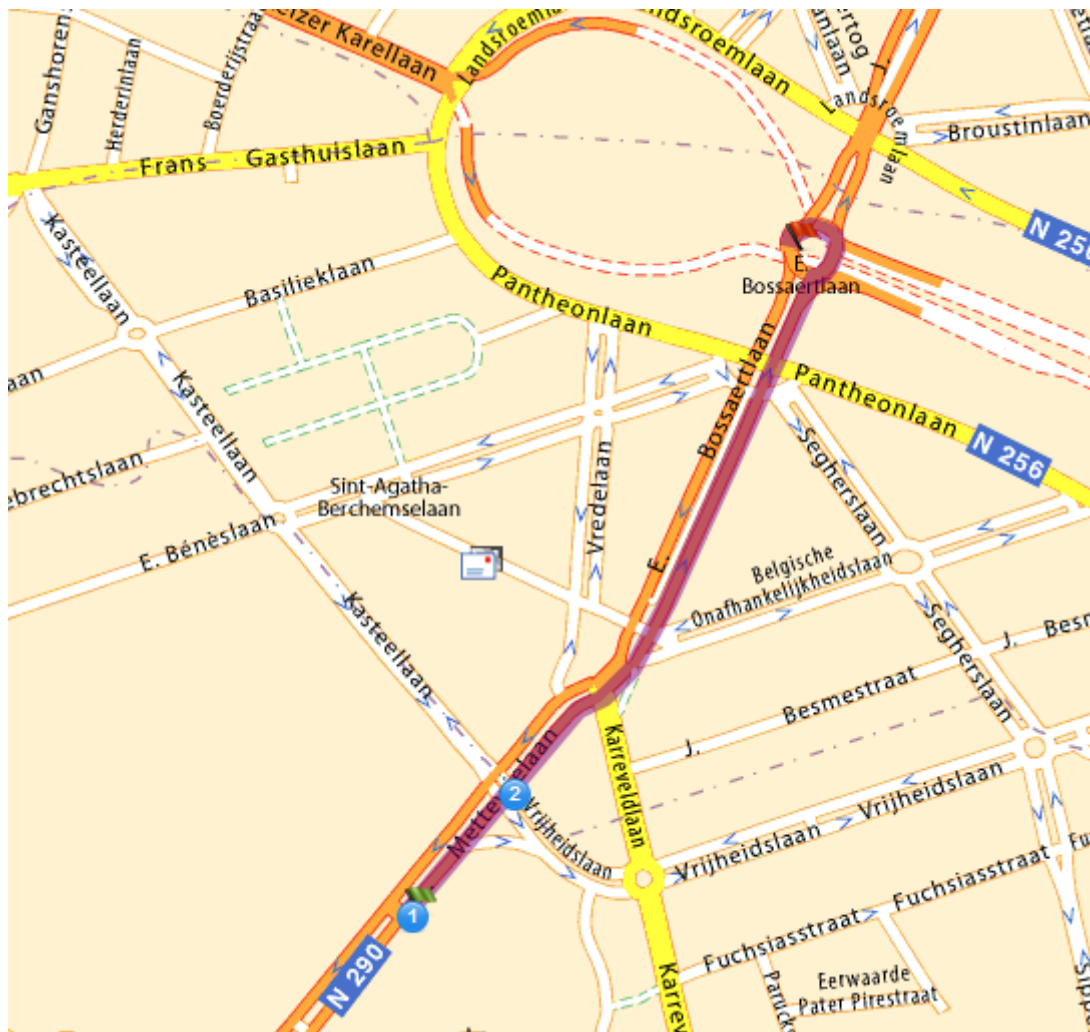
Tussen de Machtens-, Baeck en De Rooverelaan heeft het Marie-Josépark de verdienste vier hectaren groen te bieden in een stedelijk milieu, met een vegetatie die typisch is voor het Brabantse onderhoud en struikgewassen. Aan de ingang schept het beeld van de Mahatma Gandhi in zijn onverstoorbare majesteit een sfeer van sereniteit. Verder wordt er plaats gemaakt voor sport en spel: pétanquevelden, een klein speelplein, een voetbalveld en een piste voor skateboards. Een weldaad voor de kinderen uit de buurt. Drie vijvers worden bewoond door reigers, witte en zwarte zwanen en wilde ganzen. In het beukenbos en het onderhoud huizen spechten en groene papegaaien.

17. Karreveld

De oorsprong van dit omvangrijke landgoed dat vroeger 16 hectare in beslag nam, gaat terug tot de XIIIe eeuw: toen waren deze gronden bijzonder gewaardeerd door de waardevolle eigenschappen ervan voor het vervaardigen van bakstenen. Het domein werd in 1930 aangekocht door de gemeente, de tuinen werden ingericht als openbaar park en de kasteelhoeve zelf, die heel wat verwickelingen kende onder de opeenvolgende eigenaars, werd op "oude manier" hersteld, behalve de gevel aan de vijverkant. Hier zijn nu een cultureel centrum, een hotel en een kapel gevestigd.

18. Elisabethpark en Basiliek van Koekelberg

En zo zijn we terug bij ons vertrekpunt, het Elisabethpark aan de Basiliek van Koekelberg.

Breng zeker ook een bezoek aan het Art Deco interieur van de Basiliek en het indrukwekkende panorama! Meer informatie over de basiliek vindt u op de website: www.basilicakoekelberg.be.